

İKV BİLGİ NOTU

AB'DE ENERJİ GÜVENLİĞİ VE UYGUN FİYATLI ENERJİ İÇİN YENİ YOL HARİTASI

Fırat Akan, İKV Uzman Yardımcısı

Avrupa Komisyonu, 22 Nisan 2026 tarihinde yayımladığı “AccelerateEU – Enerji Birliği: Hızlandırılmış Eylemlerle Uygun Fiyatlı ve Güvenli Enerji” (*Energy Union: Affordable and Secure Energy through Accelerated Action*) başlıklı tebliğ ile AB'nin ithal fosil yakıtlara bağımlılığının yol açtığı yeni fiyat şokuna karşı kapsamlı bir önlem paketi açıkladı.¹ Tebliğ, Orta Doğu'daki çatışmanın Mart 2026 itibarıyla enerji piyasalarında yarattığı oynaklığın, hanehalkı ve sanayi üzerindeki maliyet baskısını artırdığını ve AB'nin bir kez daha dış kaynaklı fosil yakıt fiyatlarına bağımlılığın bedelini ödediğini vurguluyor. Komisyon, bu çerçevede kısa vadede hedefli ve geçici rahatlatıcı tedbirler önerirken, orta-uzun vadede ise enerji bağımsızlığını hızlandıracak yapısal adımları aynı çerçevede topluyor.

Eylem Çerçevesi

Komisyon, AB'de tüketilen enerjinin %57'sinin ithal fosil yakıtlardan karşılanmasının yarattığı kırılganlığa dikkat çekiyor. 2025 yılında AB'nin fosil yakıt ithalatı için yaklaşık 340 milyar avro ödediği, Orta Doğu'da çatışmanın tırmanması ve Hürmüz Boğazı'nın kapanmasıyla birlikte ise Mart 2026'dan itibaren aynı enerji miktarı için 24 milyar avroluk ilave maliyet oluştuğu belirtiliyor. Bu bağlamda Komisyon arz güvenliğinde acil bir kesinti tehdidi bulunmadığını, ancak özellikle bazı yakıt türlerinde stokların sıkıştığını ve fiyat artışlarının ısıtma, sanayi ve ulaştırma üzerinden ekonominin geneline yayılma riskinin yüksek olduğunu değerlendiriyor.

AccelerateEU, bir yandan üye ülkelerin kriz yönetiminde koordinasyonunu güçlendirmeyi, diğer yandan kırılgan tüketicileri ve fiyat şoklarına açık sektörleri korumayı hedefliyor. Bununla birlikte Komisyon, kısa vadeli müdahalelerin enerji talebini artırıcı veya fosil yakıtlara bağımlılığı pekiştirici etki doğurmaması gerektiğini özellikle vurguluyor. Bu kapsamda beş temel eylem alanı öne çıkıyor: AB düzeyinde daha sıkı koordinasyon, tüketici ve sanayinin korunması, yerli-temiz enerjiye ve elektrifikasyona hız verme, şebeke ve sistem altyapısının güçlendirilmesi ve yatırımların artırılması.

AB Düzeyinde Koordinasyon ve Yeni Yakıt Gözlemevi

Komisyon, krizin ilk halkasında koordinasyon eksikliği yaşanmasının fiyatları daha da yukarı çekebileceği tespitinden hareketle, üye ülkeler arası eşgüdümü merkezî bir öncelik olarak konumlandırıyor. Yer altı gaz depolarının doldurulması, dolum kurallarındaki esnekliklerin kullanımı ve istisnai petrol stok salımları gibi adımların eş zamanlı ve

¹ European Commission, Commission proposes actions to protect Europeans from the fossil energy crisis and accelerate the shift to clean, homegrown energy, 22.04.2026, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_629

koordineli yürütülmesi gerektiği belirtiliyor. Özellikle jet yakıtı ve dizel tarafında olası sıkışmaların hava ve kara taşımacılığı üzerinde zincirleme etki yaratabileceği, bu nedenle izleme ve koordinasyonun sıklaştırılacağı kaydediliyor. Bu çerçevede Komisyon, AB'nin ulaşım yakıtlarında üretim-ithalat-ihracat ve stok seviyelerini izleyecek yeni bir "Yakıt Gözlemevi" kurulacağını ve böylece olası darlıkların daha erken tespit edilerek hedefli dağıtım/tedarik tedbirlerinin geliştirilebileceğini duyuruyor.

Tüketicilerin ve Sanayinin Fiyat Şoklarından Korunması

Belge, fiyat dalgalarının özellikle kırılğan haneler ile KOBİ'ler ve enerji yoğun sektörler üzerinde ağır bir yük oluşturduğunu, bu nedenle "hedefli, zamanlı ve geçici" desteklerin devreye alınabileceğini ifade ediyor. Komisyonun çerçevesinde doğrudan gelir desteği, enerji kuponları, temiz teknolojilere yönelik sosyal kiralama programları ve kırılğan haneler için elektrikte özel tüketim vergisi indirimi gibi araçlar öne çıkıyor. Ayrıca üye ülkelerin acil durum tedbirlerini tasarlarırken Tek Pazar'ın parçalanmasına yol açmaması ve enerji tasarrufunu teşvik eden yönü koruması gerektiği vurgulanıyor. Bu bağlamda Komisyonun, ulusal hükümlere ek esneklik sağlayacak geçici bir Devlet Yardımı Çerçevesi açıklayacağı ve en fazla etkilenen sektörlerin kısa vadeli şoklara karşı desteklenmesini kolaylaştıracağı belirtiliyor.

Yerli Temiz Enerji ve Elektrifikasyonun Hızlandırılması

AccelerateEU'nun yapısal omurgasını, ithal fosil yakıtları ikame edecek yerli ve temiz enerji kaynaklarının hızla devreye alınması oluşturuyor. Komisyon, 2026'nın ikinci çeyreğinde elektrifikasyona ilişkin adımlar atacağını ve sanayi, ulaştırma ve binalarda elektrifikasyonun önündeki engelleri azaltacak hedef ve araçlar belirleyeceğini kaydediyor. Belgede, 2024 itibarıyla AB elektrik üretiminin %71'inin temiz enerji kaynaklarından geldiği belirtilirken, buna rağmen elektriğin nihai enerji tüketimi içindeki payının hâlen dörtte birin altında kaldığına dikkat çekiliyor. Bu nedenle temiz elektriğin avantajını hanelere ve sanayiye taşımak için talep tarafında da yakıt değişiminin hızlanması gerektiği vurgulanıyor. Komisyon, yıllık yenilenebilir elektrik kapasitesi kurulum hızının 100 GW/yıl düzeyine çıkarılması gereğine işaret ederken, izin süreçlerinin hızlandırılması ve mevcut yenilenebilir varlıkların yeniden güçlendirme (*repowering*) yoluyla güçlendirilmesinin kısa vadede hızlı rahatlama sağlayabileceğini değerlendiriyor.

Şebeke Sisteminin Güçlendirilmesi ve Esneklik Kapasitesi

Komisyon, elektrifikasyonun yalnızca üretim kapasitesiyle değil, aynı zamanda "amaç için uygun" şebeke altyapısıyla mümkün olacağını vurguluyor. Bu kapsamda AB Şebekeler Paketi müzakerelerinin hızla sonuçlandırılması ve mevcut mevzuatın eksiksiz uygulanması öncelikli görülüyor. Ayrıca sistem esnekliğini artıracak depolama kapasitesi hedefleri dikkat çekiyor: AB'nin mevcut elektrik depolama kapasitesinin 55 GW

düzeyinde olduğu, 2030'a kadar bunun 200 GW seviyesine çıkarılması gerektiği belirtiliyor. Akıllı sayaçların yaygınlaştırılması da talep esnekliği ve fiyat oynaklığının azaltılması açısından kilit araçlar arasında sayılıyor ve her üye ülkede 2031'e kadar nihai tüketicilerin en az %50'sinin akıllı sayaçlarla kapsanması gerektiği hedefi öne çıkarılıyor. Komisyon ayrıca şebeke ücretleri ve vergilendirme konusunda bir yasal teklif hazırlayacağını, elektriğin fosil yakıtlara kıyasla daha düşük vergilendirilmesini teşvik eden bir çerçeve hedeflediğini belirtiyor.

Yatırımların Hızlandırılması ve Finansman Mimarisi

AccelerateEU, dönüşümün hızlanması için yatırım ölçeğinin belirleyici olduğunu açık biçimde ortaya koyuyor. Komisyon, enerji dönüşümünün 2030'a kadar yıllık yaklaşık 660 milyar avroluk yatırım ihtiyacı doğurduğunu, kamu kaynaklarının ise tek başına yeterli olmayacağını vurguluyor. AB düzeyinde mevcut kaynaklar arasında Kurtarma ve Dayanıklılık Aracı kapsamında 219 milyar avroluk büyüklüğe atıf yapılırken, üye ülkelerin eldeki fonları hızlı etki doğuracak enerji yatırımlarına yönlendirmesi gerektiği ifade ediliyor. Özel sermayenin harekete geçirilmesi için Komisyonun Mart 2026'da Temiz Enerji Yatırım Stratejisi benimsediği ve 2026'nın ikinci ve üçüncü çeyreğinde finans sektörü, sanayi, proje geliştiricileri ve kamu finansörlerini bir araya getirecek bir Temiz Enerji Yatırım Zirvesi düzenleyeceği belirtiliyor. Böylece batarya depolama, şarj altyapısı, elektrifikasyon ve sürdürülebilir ulaştırma yakıtları gibi alanlarda özel finansmanın daha hızlı ölçeklenmesi hedefleniyor.